

Pridplata na ciju god 3 for., na pol god 1 for. 50 nov., na četvert. 75 nov.
Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 groša. Izlazi svake Nedjelje jedanput.

Pisma svakodnevna predmeta molimo na uređništvo uputiti.
Nep. afgina neprimamo.

God. II. U Kalači

U Četvrtak 6. Travnja 1871.

Broj 14.

Koga tražite? uskrsnuo je nije ovde.

Slavan je dan sve se promienulo, i veselo lice primilo od svih stranah herle ljudi u crkvu, pak pitaju: gdje su oni Sužnji, koji se samo na toliko različili od živine, što su lice čovječje imali? ta učeni prije uskrsa to su tvrdili: da sužnji nisu od tog istog blata slikovani — i tim istim duhom nadahnjeni, kojeg samosilni pokazivaše, ipak sliku nisu mogli zatajati; no sad kod križa stojeći veselo odgovaraju: neimaji više ovde, eto vidite oni isti ljudi koji su jim prije lance kovali, posli su ji razapinjali, melem na rane tražili, i u kraljestvu slobode bratjom ji nazivali — ljudi herle u crkvu i pitaju: gdje su oni rimski forumi gdje su cili narodi, pravdu samo za silne novce kupiti znali, a siromasi nikad prijatelja nisu nalazili izpod križa se veselo odgovara: neimaji više — uskrsnula je pravda i nastanila se u svakom okolišu, da bogatom i siromakom dieli pravo — i daje mu bezplatnog branitelja koji miesto njega misli govori, i čini, da njega i njegova prava shrani i spasi. Ljudi herle u crkvu i pitaju: gdje su oni miliuni čovječji stvorovah za koje s ni tako zvane sveštenik ni ravnatelj nije postarao već su čamili u tminah grdne neznanosti — imajući srce i pamet zamračenu, gadnim praznovirstvu — koje jim kumire hiljadam stvaralo — na što se izpod križa veselo odgovara: neimaji evo u svakom selu u crkvi pop, u školi meštar izčekivaju, da velikom i malom razum i volju prosvietljivaju. Ljudi herle u crkvu i

pitaju: gdje su one sirote, bolestnici, ostareli, udove i siromasi, koje su zdravi, bogati, i moćni prizirali, i nastojali iz prid očuh bez svakog smilenja i sažalenja odstraniti, na što izpod križa veselo odgovaraju: neimaji jel kršćjanska država uvek se zato brine; da se marljivosti, i radinosti svaki put otvori i sve sponse koje su zdravima u poslenosti ma kako smetale uklone, za sirote pak podižu se sirotišta da se sirotani — kano poljodilci zanatlie, trgovci odgojavaju, za bolestnike grado bolnice da se u njihove rane ličeće ulje zaliva. Ostarila ili udovljena nemoć — izkuplja se u zavode, koje je blagodarnost kršćjanska u svakom selu sagradila, da se čovječansko dostojanstvo prosiačinom neponižava. Ljudi herle u crkvu i pitaju: gdje su oni krvavi ratovi — kad je siledžia onda samo scinio: da je u sigurnosti ako je protivnika umorio — kad je Kato faljeni rimski Senator svaki govor time zaključio: Scinim da karthagu treba uništiti, kad je pjesnik tako žalostno o pobjedjenom pivao — „jedini spas za pobjedjena — nikakom se spasu nadat“ na što se izpod križa veselo odgovara: pristali su — jel od uskrsa sve što dalje to sve glasnie u grudi narodah odjekuje: što uskrsnuo reče: mir vami. Ljudi herle u crkvu i pitaju: gdje su oni zidovi koji su čovieka od čovieka odciplivali, pak su čašti i dostojanstva samo za preimućstvene a za one samo sluzbenstvo pridržavali: na što izpod križa veselo odgovaraju: neimaji jerbo je pisane: da se o smrti spasitelja zemlja zatresla — su dakle popucali, i o uskrsu popadali, pak se sloboda jednako u crkvi i državi raz-

vila, svaki se može pouzdano mah na koje polje okrenit i svojstva pokušat, nitkoga neće smieti zapitat zašto si došao tu? sloboda jednako je terete državne na svijuh ramena polagala, i svakojaka prava jednako razdielila, — nije se dakle slobodno tužit, jel svakom su otvorena vrata, da može sve ono pribaviti što mu srce ište, samo neka posiduje marljivosti snage duševne i tvarne, znanosti, vištine i umjetnosti, to sve mora svatko sebi nabaviti, zato se država i crkva većma nemože briniti, nego što čini : kada ji u crkvi, i školi u obće jednako svakom izastire razkrilju je da svatko nadje priliku od ovi toliko zagrabiti koliko hoće i može, — i toje ona jedina razlika, koja se u nami pokaziva — i tu niti može niti hoće itko na svietu uništiti — jel ni Bog neće da hrani i odiva linost, neatost i nemarljivost.

Prije uskrsa bilo je nebo sa svim prid ljudma zatvoreno, jel nisu Boga opisivali, nisu ga navieštjivali, već pod izlikom bogoštovja razum u predsude, praznoverje i nečudoredne čine umotavali, strasti uzbudjivali, i u očajanje uvadjali. Nije bila otvorena zemlja jel taje medju plemenite familie razdieljena bila tako : da se ni pošto od ti raztaviti nije mogla, pa koji su je dilovali — onimaje svojinom imenovat nikad nije slobodno bilo, njihov je bio trud a posednika plod. — Nije bio otvoren društveni život, jel je prije po razredih čovječanstvo tako podieljeno bilo da je Sveštenik od Sveštenika — sudia od sudie trgovac od trgovca, zanatlia od zanatlie poljodilac od poljodilca — pastir od pastira postajo — i u selu u kom se rodio i umriti morao, pa baš zato u drugi razred pristupiti nije smijo ni mogo, dočim su sad već i mešdje plemstva ceha, i pulgerstva izravnjene pak svaki — kako ga um srce i volja vodi — može stališ i stan izbirat, zato o uskrsu svi vedrim licem herle u crkvu, pak ujedinjenim glasom pivaju „Alleluja“ hvala Bogu viečnjemu, i to takom radostju ko ja se nigdi više nepokaziva, jel to nije ono veselje što tko onda osića : kad mu što u podhvatu svojem — za rukom dobro podje — to nije veselje koje se uživa u srid jedne obiteli svezom ljubavi ujedinjene, to nije veselje, koje se osića u sridini sugradjanah svoji — kad se što proslavlja, to je veselje ono dostojanstveno — što se može samo u sried upokojenog srca uzbuditi, kad mi samoviest šapti — da sam u duši u tielu u obiteli u državi slobodan, ništa me na svietu nepriči da svoje i duševne i tvarne sile po volji i snazi izvijam, pa sebe i svoju obitel, i svoj narod po mogućtvu ublaživam, toje, ono veselje, koje jedino sloboda podieluje čovieku i akoje neima — onda može te čovieka u svilu zavijat, može te ga medom hranit, i medicom pojit, možete mu turskom glasbom vazdan svirat, — može te mu stan zlatom i dragocienim kamenom okivat, srce mu se neće razgrijat, pamet neće se povisit, već istom strast za vrieme uzpalit, koja kad se ra-

zabere iztrizni, većom žalostju će ga oborit. Vriedno je dakle : da svi herlimo u crkvu pak Alleluju veselo zapivamo, jel se od groba gdjeje Mandalina bdila odgovara: neima ovde više sužanstva duše, i tiela — zemlje neba i društva sve je uskrsnulo — na slobodu; sunce duševne svietlosti — u crkvi i — školi je razsjalo, i bariak tvarnog napridka u znanosti — umjetnosti, trgovini, zanatu — i poljodilstvu je širom razvijen, ko hoće dakle da bude prosvietljen neka sluša nauke koji se nepristano u crkvi i školi pridaju, ko hoće na tvarnom polju da napriduje, neka znanost, koju je u crkvi i školi sakupio umjetnovišto u svoj stališ uvede, bio on svećenik — bio ravnatelj — sudia — trgovac — zanatlia, ili poljodilac, pak će se ublažiti, ovim načinom će osigurati slobodu svoje osobe — familie i države. Onu slobodu : koja je po zakoni obiližena, onu slobodu, koja samo tamo abituje gdjeje neumorljiv rad i posao. Bunjevče i Šokče herli dakle o uskrsu u Crkvu i veselo pivaj Alleluja, al da se to veselje i po tebe od godine do godine prinaša, vazda marljivo uči i radi i da se to veselje iz tvojeg jednog u drugo kolino prilie, to ljubi i njeguj svoj narod, kojeg životni zrak sačinjava jezik, koji se poput krvi po tielu cilog naroda priliva, da se tako razprostranja ona ljubav koja kano najčvrstji lip jedno udo za drugo priveziva. Bunjevče i Šokče ako ova-ko uzčinio budeš ostat će ti uskrs na vieke veseo!!!

DOMAĆI POSLOVI.

O ČEM SE BAVE NA UGARSKOM SABORU ?

Kako smo u prošastom broju izjavili jednako se prepirali o onih pravilah — koja će sačinjati sustav obćinski, najžestje su se hrvati — o tom : triebal — zastupstvo u jednoj obćini — sve po izboru nastaniti, ili polutinu većima posednicima ostaviti — poslidnje malom većinom primljeno i odlučeno : da će na 100 birateljlah padat jedan zastupnik ipak tako : da u manjima obćinama nemože biti manje od 10 — ni više od 20 u većima obćinama manje od 20, ni više od 48. a u gradovih koje uredjeno više posiduju manje od 48 ni više od 200 zastupnikah, i ti se biraju na 6. godina — od kojih polutina svake tri godine svoje miesto drugima uztupljava, a oni koji pravo veleposedništva zastupaju — svake godine iz medju takih se uzivaju koji najviše daće platjaju. Cinovnici u manjih obćinah biraće sa na 3 a u većih na 6 godinah, u onima po svi birateljlah a u ovima po zastupnicah, birovinu na koga je povierenost metne, dužan je svaki na jednu godinu primit ako važni uzroka neima, koje će viceispan prosudjivat iliće 100 fr. globe platiti, zakon je ovim načinom sa svim već osnovan i kući velikašah preposlan, nadaje da će se skoro potvrditi, i onda neće više ništa na putu stojati : da se županie, gradovi i obćine preustroje, i sudišta namiste.

KATOLIČKA AUTONOMIA NA NITI DVADESET SEDMORICE.

Godišnja velika skupština će po primeru u zemaljskom zakonu izloženom velike i male virske škole nastavljat, sustav znanosti i nauke sastavljat, i van popov-

ski i redovnički zavodah tim i sudbinom učiteljah vladat. Brigu će voditi o svih katolički zakladah i dobarah, i ona koja se po nadarbenici upravljaju nadgledat, u područje njeno će spadati, da vlada sa svih onih novci koji u katoličku blagajnu uticali budu, navlastito — dohodci — iz virske i škulske zakladne ne — i pokretine, takodjer prihod iz svih višjih nadarbinah za vrime upraznjenja — van grčkokatoličkih beneficijama — ovijuh prihodi za dobu izpraznjenja i odsede će se obratiti na podporu udovah i sirotah popovskih, košto i one svote — koje će se sadanjim nadarbenikom s njevim sporazumljenjom, a naslednikom u razmirju prihoda po katoličkoj skupštini nametnut, te se skupštine tiče pravo razpolagati s onih novci koji će vrhu potribštinah s učenjom se zabavljajući redovnikah pristati, na koliko te naredbe po Nieg. Veličanstvu kao vrhovnom pokrovitelju potvrđene budu; ona će se briniti o oskrbljenju nižeg svećenstva, i siromašnijeg redovništva, radi čega moćiće ako se pokaže nužda pribitno nadarbinah stanje prominjivati, i nove nadarbine utemeljivati i terete koji će odtud na virno spadati, razpisivati. Ona će nadzirati sve ono što treba da se po skupština i vićah u Biskupiah — okružjih, župah samoupravno vrši, radi toga će podnešene tužbe prislušavati, i razmirice medju svećenikom i pukom košto i učiteljem povedene razsudjivati, pa što za potribno nadje za održanje samo — uprave u crkvi i škuli to osnivati, i prominjivati, ipak na to će joj tribati dvie trećine oni zastupnikah koji su na skupštinu ozbilno došli.

KUĆNI POSLOVI.

Sa Šumbregana na Jozipovo. S toga se eto tužimo na sustav u šokačkih učionah; pa da je to sve i Boie pomoziti! al ima tu još uzrokah, koji nas peku na srcu, — a to su školski nadzornici, častni svećenici i što-vani svjetovnjaci.

Komu čast-čast, veli apoštol narodah; — de mortuis nihil nisi bene, veli latinac; de mortuis nil nisi veritate — moja je deviza. O pokojnicih negovori drugo van istinu, velim ja. Naša crkvena i svjetovna vlast mjesto da naimenuje za nadzornika škole takova čovjeka podjašprištom, koj govori sva tri jezika nužna u baranjskih učionah, zadovoljava se njim, ako on jedino znađe magjarski i ponešto njemački. Mi takovim nadzornikom ni nemožemo, ni nesmiemo biti zadovoljni; jer on šokačkim škularom nezna progovoriti ni slova šokački, ako neće da natežu na svoju opakliju. Mi smo bili i bit ćemo vierni onomu geslu: svakomu svoje. Mi poštivamo u svećenstvu starinstvo, visoko cijenimo zasluge i vrline, no budi nam dopušteno k potpunosti tih vrlihah ubrojiti i znanje našega jezika, ljubiti i naš rod i širiti carstvo Božje i med našom djecom.

Osim okružnih nadzornikah, vrhovni je nad učionami baranjskim nadzornik svjetovnjak, čovjek stanujući nedje u Seksardu, koga nepoznamo, prem ga već pune tri godine izčekivamo, da nam škole pohodi i njihovo stanje savjestno opiše visokoj vladi. O njem vele da je magjar, te nešto samo natuca švabski, a šokački ni tamo si ga dalje. Možete si misliti, ako je to istina, kako će nam biti pri srcu, kada taj gospodin uniđe u koju naših učionah. A da mora posietiti sve učione, dužnost je njegova, a koristna budućnost naša. Već evo po treći ferman ovo 14. danah dobivamo, dje mohačka sudačka oblast nalaže strogi red; jer će vrhovni nadzornik stići taj i taj sat u Zumberak, — a njega bogme ni-

kada. Po svoj prilici bit će ga i po stostiput smelo mećavno ovo vreme! (Slidi.)

Zombor, 25. Ožujka. Ukaza se strahoviti slučaj u našoj varoši u donjem predelju. Jedan kućni gazda, da svoje sobe furunu (peć) s polja i iznutra umazati i opraviti, na to se vrime priokrene na ladno, a furuna vlažna, s otim da naložit i nabaca drva na noćiste u nju i zatvori, nebil se prije osušila. Na svoju nesreću legne sa svojom obitelji svi zaspu, furuna ne osušena, a drva nisu mogla goriti, i kroz furunu koje dim koje blatni smrad uguši četir osobe, jednu ženu, djevojku i dvoje djetce. A kućni gazda i gazdarica jedva dihajući pod drvenica se našli, i dan današnji, su živi, nego u snazi slabi, govore da će teško priboliti. Iz ovoga se događaja vidi: da mnogi čovik u sužanstvu neznanosti živi, svaka radnja ima svoju godišnju dobu. *) Marko Jozić, učitelj.

NOVOSTI.

— Njegovo Veličanstvo blagoizvolilo je Presvitlom g. Stjepanu Panković grčkokatoličkom munačkom Biskupu, u priznanje crkveni i gradjanskih zaslugh prvog razreda željeznekrune križ premilostivo podieliti.

— Napoleon razcar u Vindšoru posetio je Inglezku kraljicu — prije nekoliko godina ova je njega kano velemožna cara u Šerburgu pohodila, što je pod suncom reče mudri Solon — nije stalno — još i zlato ako dodje pod zemlju pogrubi — što je na visini to boljma svietli.

— Pokojnom Barunu Eötvöšu bivšem ministaru i Predsjedniku učene Akademie ugarske — kane spomenik podignuti — koji narod umi počastiti svoje vodje — taj odaje znak života

— Willim prusko-nijemski Car — kad je u ovom dostojanstvu sakupljeni sabor otvorio na III. Henrika saske grane cara osamsto godišnjoj stolici je sidio — kojaje iz goszlarske crkve 1820. god u Karle pruskog vojvode posed došla.

— Tkoće platiti trošak: Ovi dana su dva zatvorena kovčega pod imenom Šoos u Kalačku Agentiu iz Mohača stigla, toga imena poštena muža poznavši Agens ponudi mu kovčege, al taj premda iz Mohača nikaki stvari naredio nije nehtide se ji primiti — zatim misleć da je slovo u imenu promijenjeno ponudiše ovdšnjeg mužikuša g. Poša — al i taj se kovčegah kano stvari pogibeljive ratosivaše. Stvar dojde do uših financah — koji uz svidočbu občinski starešinah — izidjose na Agentiu — i redovno otvoriše kovčege — vidiv pak miesto duvana šmisle i drugo teatralistično odilo ostadoše ko ledenom vodom poliveni — no ovim načinom raznalisu: da je to prtljaga jednog Direktora, koji sa svojom družinom amo doći kani — al tkoće trošak platiti? jel ni financi ni občinski starešine nisu krivi — što se duvan u šmisle pritvorio.

— Katolički kongres dovršio je za sad svoju zadaću, — odabrani su 12 ca — kojiće kod sabora uzakonenje i kod kraljestva potvrđenje izposlovati — prabiskup u zaključnom govoru izjavi: da je ovo sad postalo djelom cilog kongresa, i nada se: da će svi bez iznimke nastojati to oživotvoriti — ipak liberalna stranaka — nehtide se posla primiti a kako štijemo, već je i Ghycia u saboru proti njegovu graju uzdigao.

*) Neznatost se krči u školi, da su ovi u tu išli — naučili bi: da u vlažno oganj upaliti i zatvoriti — to je sebi smrt nabaviti. Ured

— Kako vi št, neukom zasliepljiva oči : u Debrecinu jedan čoviek podkapariše sa 70 novčića mnogo kola rane sjabane na prodaju unešene — i reče: pričeka- te dok se nepovratim od mojeg šogora — kojiće izpla- titi — zaista ode al drugom trgovcu i proda mu ovu ranu kao svoju — zatim odveze po ljudem k tomu ranu i za izmirenu primi cieniu pa s otom kroz dućanska vrata ode, — poljodilci čekaju jedan komad — al posli izgubivši uztrpljenje zapitaše tko će jim ranu platiti, i na njihovu žalost razumiše : da je trgovac onom tkoje kao svo- jinu prodao izplatio. — Zlostavnici računaju uvek na neznanost poljodilacah — no triebalo bi da i oni već jedanput uvide : da ono drvo koje ploda nenosi nije ko- ristno — pamet nije Bog zato dao : da se u mozgu uguši već po škuli da se izvije u koristne znanosti — s kojima će mo umiti i najvieštiem zlostavniku doskočiti.

— R u s i se gade na dugoj odići i bradi židovskoj — i izdadoše zapovid da ogole bradu al videć : da je to većma uzrujalo židove no da sujim danak odvostručili, — malo su popuštali i onim židovom : koji skinu Asiatičku odoru i obuku Europovsku dozvolili bradu — kaka jim bude draga nositi — no valjada će na više bradu cieniti nego odiću — pak će ovom bradu izkupati, što u Ruskoj nije mala stvar, jel prvo brada služi za veresiu drugo i od zime brani lice.

+ C o n o p l j a n i o žalostjeni izjavljaju : da je Andrin Bernat, u kom su priko više godina — kao revnog, marljivog neumornog i nabožnog pivača i učitelja izkreno poštivali u 35 godini svojeg koristnog ži- vota primiuo; kaje ga sa tužnom udovom i troje siro- čadih bunjevačka i magjarska občina. — Krasan spome- nik za zaslužna učitelja — kad mu nad grobom občina koje je diecu tako uzpješno poučavao — izjavlja : da mu u crkvi i školi u stotini nije bilo para. (Dakle naši rodjenih učiteljah opet jednim manje.) Ured.

R A Z N E V I E S T I.

Na što će se pariški ustanak izviti — neznamo, al o tom smo uviereni — da u sadanjem položaju fran- ceske narodni razdor pogub otačbine na ledji svoji nosi.

N e d v o j i m o da će zakonita vlada nadvladat, i po francesku jedino dobro se može izviti : da će se ona strahovita cantralisatia pokidat koja je absolutismu slična — jel jedna i druga sidi na slobodi pojedini osobah, obči- nah, i narodno blago kao nezasiitljiva aždaja troši, dobro će biti ako se u ovom ogledalu i magjarska ogledala bude — jel smo obe ruke razkrilili : da centralisatiu obgrlimo.

U P a r i s u čudno obhadjaju odbor centralni izda cedulje te se predstave Banci — pak ta ji mora za gotov novac izmieniti.

R e k v i s i t i a drugom riečom zove se otimačina, koja se pod likom zakonitim obavlja, i na tu dobivaju vod- je cedulje na kojeje napisano sloboda, jednakost; i bratin- stvo u i me republike ištu se novci i hrana — pak se ov- laštjiva vodja u slučaju opora i silu uporabiti.

TRGOVINA I OBRTNOST.

Cinjenik Peštanski 1. Travnja. Rana je lak- ša i teža — prošaste nedilje s 5—10 nov. skočila.

Vuna na stranu prolazila je fina čojška 115—120 fr. tvorinarski prana 150—210 fr. srednjo fina i češljasta 88—102 fr. druga 104 fr. tisanska dvostrizna 87 fr. mnoge pogodbe su ugovorene na srednjo finu jedno —

strižnu — strogonskog kaptula i sjemeništa 96 fr. i 1 dukat vesprimske kapt. 95 fr. 2 dukat, nekog g. Bacsuta 137 fr. gr. Nadasdye u Dunaörsii 108 fr. ona vuna koja je bila prošaste godine 105—110 fr. postalaje 6—8 fr. skuplja, a ona od 140 fr. teško nalazi svoje kupce — vrlo finu vunu baš i nepitaju.

Svinji sjabane 27—28 nov. iz srbie 28—29½ n. lakši 26½—27 n. za iznos 29—30 nov. Repca 15½—15¾. Mast gotova 36 fr. sa sudom, za Travanj i Svibanj 34½—34¾ fr. bez suda jabanska 34½ fr. 33½ fr. Sla- nina 29—30½ fr. zračena 33—34 fr. dimljena 36—37 f. Loj 31—32 fr. Šljive bosanske u žakovi niže od 12 fr. stare 8—9 fr. med 30—31 fr. Vosak liciterski 112 fr. rosnavski 105—106 fr. Slavonski 107—110 fr. Šišarice magj. liepe — sridnj. 16 fr. prve vrsti 18—18½ fr. srb- ski prve 16¼ fr. niže vridnosti 14¾—15½ fr. dva po- žunca diteljina magj. 40 fr. franceska 53—55 fr. crvena 38—40 fr. esparsetta 11½ fr. bečka maža muharika, vi- ka bukönj 3½—3¾ fr. grah. bio 4 fr. 60—80 nov. sitan 5—5 fr. 10 n. grašak 6—6½ fr. sočivo 6—8 fr. projna kaša 5 f. 30 n. djumručka maža mak sinjav 12½ f. mod- rikast 13½ fr. mirov. konap. sime 3¼ f. 60 fnt. kudilj- no sime 6½ fr. 75 bečki funti. Paprika utučena manj. vried 12 fr. finia 15—16 fr. mahunata 15—16 fr.

Neučinjene kože, iznos je zapeo po metežu pariškom telećie bez glave 120—125 fr. sglavom 105—110 f. maž. ovčie Srbske 150—152 fr. lakše 135—148 fr. banatske 130—160 f. rumanske 142 f. jagnjećie srbske 90 f. Hrvat- ske 125—145 fr. učinjene. funtaške 114—116 fr. niže vrsti 110—112 fr. 112—114 fr. gjon 104—120 fr. maža rapave 115—165 fr. crne kravie 165—170 fr. pittling 170—185 f. maža crne telećie 245—250 fr. finie 255—265 fr. teške 210—230 fr. škopćie 78—84 fr. ovčie 105—112 fr. teške 115—125 kozie 185—210 fr. maža.

CINA RANE.

Pešta, 1-og Travnj. Čisto žito Banatsko. 83 fnt. 5 fr. 55—65 n. 87 fnt. 6 fr. 20—30 n. tisansko, Pest- stol. biogr. 83 fnt. 5 fr. 60—70 n. 84 fnt. 5 fr. 75—85 nov. 87 fnt. 6 fr. 25—35 nov. bačvansko. 83 fnt. 5 fr. 55—65 nov. 84 fnt. 5 fr. 70—80 n. 85 fnt. 5 fr. 90—6 fr. 86 fnt. 6 fr. 10—15 n. Raž 78—79 fnt. 3 fr. 45—50 n. Ječam 68—70 fnt. 2 fr. 55—95 n. Zob 45—46 fnt. 2 fr. 20—25 n. Kukuruz 89 fnt. djumr. maža. 2 fr. 70—90 nov. Proja 82 fnt. 2 fr. 70—80 n. mirov.

Baja, 1-og Travnj. Žito 83 fnt. 5 f. 40 n. srid. 80 fnt. 5 f. 30 n. Napolica 78 fnt. 3 f. 67 n. srd. 76 fnt. 3 f. 57 nov. Raž 76 fnt. 3 fr. 30 nov. srid. 75 fnt. 3 fr. 20 n. ječam 66 fnt. 2 f. 7 n. srd. 63 fnt. 2 fr. — n. Zob 44 fnt. 1 f. 95 n. srd. 42 fnt. 1 fr. 85 n. Kukuruz 90 fnt. 2 fr. 40 nov.

Visina vode Dunavske.

Pešta, 4. Trav. 7' 0" nad 0.

Kalača. Vrieme suho — sitve i prolitnje zemlje u Šarközi — još i sad pod vodom. Na koli pogibeljivo je krenutse — jedino Du- navu izlaz imamo.

Poruke uredništva.

Š u m b e r e k, parabrod je odneo — triebalo bi — da je već ruke dopalo. J. Timariću Drago nam je što ste nas pohodili. — G y ō n g y ō s : I kasnie došla ugledaće sunce. — B a č : B. Skoro će vas posetiti — nu potriebnoje da mu ime ili znak date. — N e n a d i č : valja da bude čitavo. — B e r e ž a c : Drago nam je — što se kretjete — gledajte da se i vaša bratja prenu. — Č o b a n posljednja štrofa vidimise prosta — štogod umiljatie želi ono treće devojče.

BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

ALLELUJA!

Krasna ti je i čudna promina
To po polju, brdi i dolinah!
Kano da se sve izza sna budi
Šuma, trava, ptice, a i ljudi.

Gor' na nebu Sunce odskakuje,
Noć nam krati, danak produljuje
I prosiplje trake sve toplije;
Da se svašta kripi i ogrije.

Klije sime i raste travica,
Razvija se pupolj na grančicah,
Razleže se glas veseli pticah —
Po svi šumah, gorah i ravnica.

Krasne dobi! krasna li vrmena!?
Sred kojeg se slavi uspomena;
Privesele i slavne pobjede
Koju Isus nad smertjom sprovede.

Koj' iz krila svog Otea vičnoga
Doli snide rad puka grišnoga;
Da mu volju svog Otea objavi,
Ter ga na put spasenja upravi.

Pak obhodih svud dobro čineći,
Hrome, slipe i bolne ličeći;
Gorkom smrtju život svoj završi,
Tako — dilo odkupljenja svrši.

Treći dan pak — nakon prike smrti —
Slavnim tilom usta on od mrtvi;
Ukaza se tužnim učnikom
Priplašenim svojim naslidnikom.

Ukaza se zatim još mlogima,
Ter veselje prouzroči svima;
Svi se ovom slavnom događaju
S uzhićenim srcem radovali.

Zato i sad sveta Crkva-Mati,
Priveliku radost ukazati
Običaje, na ovaj dan blagi,
Kog nam steče sam Spasitelj dragi.

Pak se kiti kano zaručnica;
Sve je u njoj priveseloga lica:
Uzključujući hvalu Bogu piva —
Alleluja! svuda odjekiva!!!

* * *
— — — Kad bi i naš narod uskrsnio!! —
— Nakon je san polumrtvi spio —
Ter se s knjigom oprijateljio:
S vremenom bi sve slavni bio!

Krunoslav.

ŠARENA JAJA USKRSNA.

Pomiren bivši svit po smrti Isusovoj sa svojim Stvoriteljem, odkupitelj je treći dan slavno od mrtvi uskrsnuo; ovo se je o uskrsu dogodilo, kad sav krstjanluk i dan danas oduševljenim glasom alleluju piva, znajući, da u uskrsnuću Isukrstovom, posidujemo zalog našeg budućeg uskrsnuća. — Uskrsne dane s kolikom pobožnostjom, isto tolikom radostju svetkujemo: tada se oni, koji u neprijateljstvu živise ponajviše pomire jedno s drugim; posvetito jagnje stavimo na astal (trpezu); sva se obitelj (familia) zajedno veseli; po obćem običaju novom se haljinom zaodimo; o poslu ni riči nejma, pak dotekne i slugama i drugim ubogim kolača i sladjeg zaloga na ovaj dan, te radost obćenitu i sa šarenim jajma navišćujemo, buduć šarena jaja veselje znamenuju; a to ponajviše kod naše bunjevačije i šokadije u običaju stoji.

Osim radosti, šta još znamenuju šarena jaja? Znamenuju grob i novi život. Tvrda ljuska znači grob, a zu-

manjak — iz kojeg se je naučilo pile izleći — znači život. Indi kako god se iz mrtva jajeta izpod tvrde ljuske živo i lipo pile običaje izleći, tako je isto i nemilo umoren g. Isukrst iz groba i mrtvila svoga slavno živ izišao; šarene pak boje (farbe) na jajetu znaću modrice, s kojima je tilo g. Isukrsta obastrto i natovareno bilo.

Prvi dan uskrsa, ljudi sa svojim u miru i svetoj tihoci svetkuju. Nego drugi dan — u Ponediljak — na uspomenu što je g. Isus u Emmaus išao — i ljudi se kano na krila dignu, te kao što se običaje reći — i oni u Emmaus idu, tojest rodbinu, prijatelje, i svoju dobru braću pohadjaju i tad jedan drugog sa šarenim jajma darivaju. — Ili jedno drugo s lipom čistom a kad što mirišavom ružičnom vodom poliju, o kojoj priliki mlogo se vesele i šaljive zabave dogodi. — Polivač dobije od divojke lipi šareni jaja.

Nu polivanje, mlogi neotesani i surovi momci baš upravo gurbianski čine, na primer: znam jednu varošicu, gdi su se šilarski šegrti s ovelikim loncem vo-

dom napunjenim za kapiju sklonili, pak tudan prohodeće i u najlipše haljine opravite divojke uzduž zalili. Ovo je pravo lupežtvo, jer su sirotam divojkam štete učinili. Znam mista, gdi lahkoumni momci znadu divojke rano u jutru priko valova privući ili baš u valov povaliti, pak više kablova hladne vode na nje izliti, da ih sve groznica trese, a gdi koja se baš i razboli. — Oprostite braćo, ako pravo izreknem : ovo je više od iste gluposti, te nemožemo dokučiti, da kako možu seoski poglavari tako nesvjestni biti, da take neurednosti trpe.

Ali čujte sad jedan šaljiv i jedan tužan događaj. Nika temerutna divojčica dobro si zapamti, kako je nju komšinski šegrt lane na polivače baš onda zalio, kad se već ona u Crkvu spremala; ona dakle ne bud lina, kupi jednu holbu (icu) dobre crne tinte, kojoj nadolije još sajtlik vode; pripraviv to na pendžer kuhinjski, čekala je brezobraznog dečaka, koji se je zaisto lukavo i podkrao u kuću; ali ga je naše divojče uvrebalo, pak s čim on s loncem svojim na vrata unišao, ona ga je tintom iznenada tako oplaknila, da je na vrat na nos kao jedan crni djavao napolje begao. Napolju je pak svit baš onda k Crkvi grnio; indi se može smisliti, koliki su gledali našeg mladog arapina! pak što je još lipše, tintu sa sebe ni za dvi nedilje danah nije mogao sprati, te koliko god put je svom gazdi na oči došao, vazda mu je ledja mećio, u selu pak nije zatim imao drugog imena, nego — mali arapin. No taj je prošao kako netribe, Znam da mu je prošla volja od polivanja. Divojčicu je do duše njezin gazda za ovu nečovičnu šalu dobro izmio; al je pakostan šegrt ipak obilizen ostao, da mu događaj služi za nauk mlogom vitrenjaku.

Dogodilo se već u podunavju i to, da su nezdušni ribari uhvatili jednu od 15 godinah divojčicu, koja je otišla rad vode, pak su ju u prehladnu vodu triput zamočili, neslušajuć ni na moljbu njezinu ni dreku. Sirota divojčica od straha, stida i zime je obumrla, posli u ognjuštinu pala i na skoro kao nevini cvit u grob se svalila. Ali je naredio g. Bog, tko je tu nezdušnost ribarah vidio, pak sve prijavio, te tako nemožeš uteći kaštigi, nego biahu odsudjeni, jedan na 8, a druga dva na 5 godinah na samac u roblje. — Srićan, tko se po tudjoj nesrići uči!

Zato ljubezna braćo! radujte se, veselite se, ali vazda prijateljski, u ljubavi; vazda u gospodinu!

Krunoslav.

UČEĆA BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA MLADEŽ!

Baja, 16. Ožujka. — Kad je već spomenuto bilo ime „Pupoljak“ u jednom od predjašnji brojeva, držim da neće biti izlišno ako se i ona na to odazove, osobito kad se u preporučavajućem obliku stavlja i to od onoga brata, koji ju možda samo po imenu poznaje, nemogu nikako propustiti a da i iz njene sredine glas nedignem poznavajući tu družinu iz bliže. — Veli se i vidi se kako srpska omladina ustaje i trudi se ostvariti najplemenitije ideje prosvetnog naroda, kako se diže za narodnje i svoje dobro, kako se odupire protiv zli napadaja koji se streme na nas, na našu svojinu, koji bi nam rado okovali glupošću — slobodu, kako telesnu, tako i duševnu; pa vidi se i to da je već uspeha učinila, te da to nije sušti fanatizam, prazni i detinjasti zamišljaj, nego najozbiljniji preduzetci za osnov narodnje budućnosti. Ali — pitaće ko god — zar su i družine „Pupoljka“ članovi ujedno i članovi te velike omladine koja se već uveliko bori? — Jeste, no i ako nisu neposredni borci za narodnje dobro, posredno ipak na to idu, prepravljajući

se za iduću javnu ulogu, učeći se medjusobno i skupljajući svestrana znanja, popustajući silnoj volji „napredka“ trude se prikupljena znanja u pokret staviti i ostvariti one lepe osećaje koji mu izniči iz tog uverenja, da je ovo — sadanjost — temelj onoj snazi koju će nekad pred celi svet izneti i kazati mu u oči šta misli, na šta smeru. Ti članovi nepuštaju iz vida ni jedan pokret, ni jedan, pa i najmanji događaj koji iz ostali jevropski naroda izvire, a osobitu pažnju obraća na „slavenstvo“, potajno meri mu svaki korak, računa u sebi po svome slobodnom mišljenju — koliko može tako spesiti, našto je time došao i dokle može još stići! — raduje se kad može degod neumorno delanje za opće dobro uočiti, raduje se kad što kao primer u pamet uvrstiti sme, pa možete si predstaviti kako svakom članu teško bit može, kad to kod svakog Slava ne vidi, što više kad se koji naš brat otudji, ne mari za svoje i prigrlji tudje. A to vidimo po najviše medju „bunjevačkom i šokačkom“ omladinom, ona je najviše zaostala od ostale braće; neće da svate njihov zadatak na koji ih tužna im prošlost poziva, pokazujući koliko su patili i trpeli dedovi njihovi sbog nehatosti, sbog nebrizljivosti dok nije zauzela mah tudja nadmoć koja ih tako pritiska i ugojetala da ni dahnuti slobodno smeli nisu. Otuda je glupost, otuda je neprosvećenost, otuda dolazi prezrevajući pogled ostali naroda, nazivajući nas — nesposobnim za posvetu, jeoropskim divljacima. Nisu to braćo prazne reči, niti je to moja izmišljotina, evo kako su se stari tužili na tudjine :

„Oj vi Njemci, mudroznanstvujući,
Pohlebljivi gosti u slavjanskoj kući!
Rad vaše prosvete sami smo se klali,
Rad vaše ljubavi jezik ubijali.
S prosvetom ste glupost, a s vjerom nevjeru
Slavjanstvu naneli na jug i severu!“

A drugo poziva ih na otpor i duh sadanjeg vremena. — Sloboda, to je najveći motiv što narode uzdiže, a bez svesti, bez razuma nema slobode; jer ko nemože da svati šta je sloboda, od kuda će taj da se bori za nju, od kuda će taki i život da žrtvuje kad sloboda stoji u pitanju? Treba dakle da je svaki pozna; a poznaće je iz knjiga, iz rada drugi naroda, pozna će je iz veliki borba koje se svaki dan ponavljaju.

Ali treba dobro oči da otvorimo, u svetu ima i drugi dika slobode koje lako mogu čovika zaneti te neće moći razaznati koja je prava : ona kojoj se svesni i obraženi ljudi klanjaju i uživaju; ili ona, koju su u zločinu okorela srca prigrlila? Valja što pre započeti razlikovati i iz obrazivati se da slobodu narodnu ustanemo, znajući da nam je to sveta dužnost. Ti rodoljubni osećaji treba da se još u mladjanim grudma ukorene, u mladosti kupimo sile koje će mo docnije za svoju i opću obranu upotrebiti! — No kao što se vidi, bunjevački i šokački sinovi još nisu uvidili istinu ti reči, nemarno gledeći kako se drugi dižu — na njegova ledja pa i nemisle da ih se što pre otresu; nema ti kod nji ni brackog odnošaja, ni uzajmne poverljivosti : tudje se ko da nisu cvetovi jednog drveta. Pa kad su taki medju sobom — kako će oni srpskim mladicićima bracku ruku pružiti; kako bi se oni s njima spojili da zajednički uče mako će docnije svoje dobro braniti? to nemože biti, pre ćeš naći onakog koji se i svoga odreko te samom sebi tudjim postao. Eto vidimo kako bunjevački mladicić uče mađjarski i nemački jezik, a srbski ni pošto; nezna koliko mu je taj nužniji nego li svi ostali. Upravo jezik zna, samo bi trebalo nekoliko časova da žrtvuje te da čitati nauči pa ga već to-

liko ume koliko mu nužno da sazna i ono što ta njegova braća misle, govore i rade. Zašto je to? Ta zar u bunjevačkim grudma umesto osećajuća srca ladni kamen leži; zar mu je čistu svest, odvažnu i smelu pomisao zamenulo robovska nemoć i divja glupost? — Dosta zlo kada taki mladici dopuštaju da svet o njima tako misli: žalost je to prevelika kad mućeci snose sve ruge ostali prosvetljeni — ta ustajte i vi jedared, slobodno pustite reč i delo u svet da nećete više ono ostati što do sada beaste; delo na videlo braćo, dok vam starost na put nestane, pa onda nećete se više niko tužiti da narod propada, da mlogi, najotmenije osobe zaborave na svoj zavičaj te sami sebi „madjar“ ime nadevaju, i to samo zato čine, što u mladosti nisu ulili u sebe rodoljubive osećaje koji će ih za svoj rod, jezik, domovinu vezati i do samoga groba pratiti. Zato treba sad, što pre započeti raniti i odgajati duševne sile, treba ih rodu posvetiti, pa će biti nezavisnosti, samostanja i — slave. Ali to teško da uvidjaju braća Šokci i Bunjevci, pa i ako priznaju tu istinu vele, da ih odveć malo, da su nemoćni protiviti se ogromnim silama koje se na nji dižu; no nije to istina, samo odvažnosti i požrtvovanja pa je celj dokučena. Treba njina omladina da se spoji, medju sobno sporazume, te neumornim naponom nemoć se mora prekršiti a duševna veličina uvek će rasti. A di je malo bunjevački mladica, zar tu nebi mogli oni sa Srbima u jednom kolu biti; ta to nije sramota nikakva, a ovi će ih svuda i uvek radošno primiti i pomoći — ako im je samo u vlasti. — Ne tudjimo se dakle više, već pritecimo jedan drugom u pomoć, skopčajmo veliku misao samoupraznenja o brackom ljubavi, sa slogom, i učimo jedan od sviju, da posle pojedini više njih poučiti, prosvetiti mogu!

M. L. Poštić.

MILANA HISTORIČNA PRIPOVIDKA ZA MLADEŽ I ZA RODITELJE.

OD NIKOLE GJORGJEVIĆ VUKIĆEVIĆA.

I. PRIMER DOBROG ODRANJIVANJA DOMAĆEG.

Na verletnim stenama junačke cerne gore, vide se nike mahovinom obrastle starodrevne zidine, koje junačkoj bratji našoj cernogorcima za obranu protivu turskoga napadanja mlogo puta služile. Zidine te zovu se „Branislavac“ ne samo zato što su mlogo pomogle te se sačuvala sloboda srbska u ovim gorama, nego i zato: što su to ostatci nekadašnjih sjajnih dvorova kneza serbskog Branislava. Oštrij zub sve proždirtjega vrmena, i česta neprijateljska napadanja odavna već u razvaline priobratiliše dvorove ove, ali spomeni i danas živi u ustima okolnoga naroda; njegova se dila u pismama uz gusle pivaju, i u pripovidkama s pohvalom pripovijaju. Kad bi putnik u okolini toj zapitao: „Tko je bijo taj knez Branislav?“ odgovorili bi mu: „Knez taj bijo je obrana nesritjnih, otac sirotinje, junak nad junacima, i čovik kakovog ridke radjaju majke.“

Knez Branislav živio je u vrime cara Dušana silnog. Njegova porodica brojala se medju perve i najstarje u cilome carstvu. On bijaše poglavar jedne male oblasti carstva serbskoga. Po ondašnjim običaju bijo je Branislav ujedno i vojvoda, i predvodio je sebi podčinjeno ljudstvo protivu neprijatelja, kad je god tribalo, i pod čeličnim oklopom njegovim kucalo je dobro i čovično serdce. On je sebi povireniji narod tako pazijo i ljubijo, kao što dobar otac dicu svoju pazi i ljubi; on je prostotu poučavao, uputjivao, na dobar put izvodijo, i pomagao, i

osobito se starao da se ljudi k'radnji i umirnosti priviknu i da se u svemu onako vladaju kao što Bog zapovida. Ikonija virna ljuba kneževa bila je uzor čestitosti ženske, nju je sva okolina dobrom svojom majkom nazivala, i kao rodjenu mater od serdca poštovala. Ona je sa svojim mužem u najboljoj slogi i ljubavi živila, i Bog blagoslovi ih s jednom kćerkom, koju oni od miline Milanom nazovu.

No nije se dalo knezu Branislavu zadugo uživati miline sritje domaće. Jedva je Milana šestu godinu života svog naveršila bila, kad bojna truba pozove kneza da s hrabrom svojom četom pohiti caru u pomoć, i da se dostojanje pokaže velez načenog imena svog! — Tko je u naše doba vidijo divotniji prizor onaj, kako se junački naš graničar s rodbinom svojom opršta kad u boj polazi, taj je tek kadar predstaviti sebi ono trenutje, u kom se knez Branislav sa svojom virnom ljubom i sa svojim jedinčetom oprostio i sidajuć na konja „s Bogom“ im rekao!

Od toga časa knez Branislav samo je tek kadkad, i to na nekoliko dana kući dotji, i svoju ženu i dite viditi mogao. Zestoki rat trajao je više godina, i Branislav kao jedan od većih vojvoda, morao je po zapovisti carskoj, čak na granicu i izvan granice serbske vojevati.

U odsutstvu svog dragog muža Ikonija svu brigu na to obrati, da malu Milanu svoju dobro odrahnj Glavniji zadatak njen bijaše, u nježno serdašce svoje cerke ditinsku ljubav k čuvstvom uliti. Ikonija je bila oduševljena čuvstvom čiste i nelicumirne pobožnosti. Najmilija zabava njena bila je smatranje dila Božijih, smatranje divne prirode. Sa velikog prozora njene obitalje sobe moglo se verlo lipo na daleko viditi, i tako je dobra mati imala često zgodnu priliku, da svoju kćer upozna sa blagošću, milošću, primudrošću i svemogućstvom oca nebeskog pokazujući joj dila njegova, koja su puna veličanstva i divote. Tako na primer, jedno jutro u lito probudi Ikonija svoju Milanu verlo rano, i rekne joj: „Pogledaj čeri moja kako se nebo od istoka rumeni, kako se zlaćeni oblaci tamo hvatjaju, gle, sad se sunce radja, i prvi njegovi zraci pozlatiše već eno verhove tananjih jela, iza kojih se male seljačke kućice bile. Težaci ukripljeni sankom izlaze na posao svoj; veseli pastiri izvode svoja stada na cvitne livade; kosijoci travu kose, a do koi dan će i žeteoci zlatni klas na njivama požeti i rukovetati. Na sve strane vidi se bogatiji blagoslov Božiji. O, kako je dobar otac naš nebeski. On sve ljude jednako voli, živili oni u sjajnim dvorovima ili u siromaškim kućicama! Pa tko nebi tako dobroga, tako milostivoga Oca ljubio, i njega od sveg serdca slavio. Ove riči dobre majke, koje ona iz sredine serdca kćeri svojoj u ovom svetom trenutku izgovori, kosnu se serdca male Milane, i ona sa sklopljenim rukama i s podignutim k nebu očima izrekne: „Hvala tebi Bože na tvojoj velikoj milosti; slava tebi blagi naš Otče nebeski!“

Na isti način kazivala je dobra mati jedinici svojoj, da sve što god mi na svitu vidimo, od jarkoga sunca, do rosne kapljice i od razumnog čovika, do puzetjeg cerva, sve to da jasno pripovida blagost i primudrost Božiju. Promine godišnjih vrmena sa mlogostručnim krasotama i darovima bogate prirode, davau materi dovoljno prilike, da nauku svoju oživotvori i naočigledno ditetu pokaže. Tako je Milana učetji poznavati tvari, učila poznati i samoga Tvorca i Gospodina nad svima tvarima. Kad je god ona mirisala i gledala prolićno cvitće, i kad je god brala i jila slatko votje, koje nam žarko lito i bogata jesen daje, svagda je zafalila čistim svojim serdaš-

cem Bogu, koji nam tako velika dobra na us'adjenje i ranu našu daje.

Knjeginja je vrlo dobro znala pripovidati svete pripovisti iz svetoga pisma, i zato je često za posljednjim svojim stolom sidetji pripovidala maloj svojoj ćerki, one događaje iz svetog pisma, koi su za njene godine shodni bili. Milana je slušajući mater kako pripovida, i sama naučila i umila lipo pripovidati o stvorenju sveta, o prvim ljudma, o nji ovom blaženstvu u raju, o nji ovoj neposlušnosti i kazni, koju priterpiti moradoše zbog neposlušnosti, o žertvi Abrahamovi, o putovanju Izraelitana priko pustinje, o zemlji u kojoj tečaše med i mliko. Često je ona slušala od svoje matere, kako je Bog svagda s onima ljudma, koji su bili dobri, i koi su se po njegovim zapovistima vladali blagohotno obhadjao. U nevaljanim ljudma, za koje se u svetom pismu govori, gledala je ona strahovite primere griha, a u dobrima najljipše uzore dobrotelji, kojoj serdce dobroga diteta rado teži. Ali je Milana najradie slušala život priblagoga Isukersta Spasitelja.

Ona je slavila s andjelime, radovala se s pastirima Bethlehenskim, klanjala se sa istočnim mudracima u vertepu rodjenome caru, koga je zvizda na nebu sjala, i prinostila je njemu iz nevinog serdašca svoga slavu i hvalu, koja više vridi od zlata i prijanog mirisa, što današnjim danom mlogi ljudi Bogu prinose misletji! da će mu tim ugoditi, pa ma kako nevaljalo i raskošno život svoj provodili. U ditinskoj svojoj glavi pridstavljala je sebi Milana tako živo kao da očima gleda, kako mladić Nazarinski sluša i počituje svoju dobru majku, kako prilježno uči dervodiljski zanat kod svoga odranitelja pravednoga Josipa, kako napriduje duhom i primudročtju prid Bogom i ljudma.

Ona je misleno pratila božanstvenoga učitelja na njegovom putovanju po zemlji obećanoj, i duhom slušala njegovu nauku, koju on čas na polju i u gori ili kod jezera Genezarenskoga, čas opet velikoljepnom hramu Jeruzalemskom i u pomestnijim zbornicama Judeiskim pripovidaše. Često se ona slušajući prikrasne nauke spasiteljove iz usta svoje mile majke, prid njom obećala, da će nauči toj slidovati, da će se po njoj uvik vladati. Najveću i neopisanu radost ositjaše ona u mladjanom serdce svom, čujuć kako je Isus malu dicu rado imao, k sebi prizivao i blagosivao; kako je mertvu divojčicu oživio; i kako je sina udovičinog, koga su već na groblje nosili, da ga sarane, iz mertvi uskrisio, i materi povratio. U ushitjenju svom zaviri se Milana, da će se odsad uvik tako vladati, da dostojna bude onog blagoslova, s koim priblagi Spasitelj i danas dobru dicu blagosiva. Čujuć naposhdku, kako je Isus Isukerst iz ljubavi k rodu na čovičijem kerstu i umirajuć ubiicama svoima praštao i za nji se oteu svom nebeskom Bogu molio, i kako je stradanjem i smertju svojom smert pobedijo, nas od vičite smerti izbavio i k sebi priveo; nije se mogla Milana od suza uzdržati, i zavitovala se prid prilikom raspetoga Isukersta Spasitelja, da će njemu; koi je sebe nas radi žertvovao, priporučiti sav život svoj, i onako se vladati, kao što nam on u svetom evangeliju svom zapovida. Tako je dobra mati učila svoju ćerku da Boga i spasitelja svoga pozna i ljubi.

SADENJE VINOGRADA.

Uman čovek, prije nego se kakvog posla lati promatra i promisli 1-o Šta misli uraditi? 2-o koja muje

svrha posla? 3-e Kako bi najbolje, najugodnie i najkoristnie bilo taj posao izvršiti?

Ima ljudih, koji rado primaju više, i ove pametne nazivamo; jer pametan čovek pripoznae, da nikad dosta učen, nikad dosta vežban nemože biti. Oni pako, koji same sebe za dosta učene drže, ponajviše su slabog uma, i te rečjom ubavestiti nije moguće.

Ako se u prvi mah samo nekoliko najde, koji to više sledili budu, već mi je trud i posao nagradjen jer će se taj način s vremenom razširit na korist domovine i naroda. — Promatrajmo indi :

1-o Na koju svrhu mislimo vinograd saditi? Mi — slimoli grozdje u vino, ili samo za jelo?

2-o Kakvo nam je zemljište i podnebjje? Jeli brdo, breg il planina, iliti nizka ravnina?

3 e Jeli nova zemlja, iliti su stari vinogradi?

Zašto nam treba Obzir imati : na koju svrhu sadimo vinograd? Zato, jer ima predelja, gde nikad dobro vino roditi neće: a za jelo može najugodnie grozdje radjati. A osobito ako su ta mesta pored rike kakve, s kojom parobrodi plove, iliti do željeznice, tu se takovo grozdje za skupie novce može izprodavati, nego kiselič nalično vino. U svakim slučaju druge se vrsti loza sadi.

Za što nam treba obzir imati na zemljište i podnebjje? Zato, jer ima svakojake vrsti grozdja, ima rano, sredno doba, kasno i najkasnie zriuč. Druga se vrst grozdja sadi na gori, a druga u nizi.

I to treba još znati, da dobro vino nebiva od mišanie grozdja; jer grozdje kao je rečeno nezrije na jedanput, i zato u pomišanom vinogradu u berbi bude jedno grozdje prezrelo, drugo zrelo, treće nezrelo a četvrto sa svim zeleno: od ovakve mišanie nebiva vino, nego sitrutka

Nastojmo dakle jedne i skladne vrsti lozu saditi zaradi vina, i to crnu lozu naobaška a belu obaška. Ako nam je zemljište na visokom suhom i žestokom predelju, možemo kasnie versti. — Ako je pako na nizkom mokrom, ranie vrsti saditi, da nam grozdje prie mraza dozrie.

Što se pako tiče zemljišta kad vinograd mislimo saditi, sledeća imamo opaziti.

Ako je oraća zemlja od koliko pamtiš, ili ledina, slobodno možeš u nju brez svakog prikapanja saditi; ako li su pako stari vinogradi, tu se sva zemlja u jesen na dva cepeliša priokrene, i to tako: izkopa se jarak uz svu duž ili širinu krajem a do njeg drugi, iz ovog drugog baca se zemlja u prvi, iz trećeg u drugi, iz četvrtog u treći, i to tako do kraja; paziti treba da gornja zemlja uvek u dubljinu jarka pada, a dolnja neplodna ostaje ozgor.

U jesen se prikapa zato, da zimna mrzavina i snežni natop preko zime plodonosnom učini zemljište.

Na dva se cepeliša prikapa, da se staro korenje povadi, zemlja slegnuta uzbrca; jer tako uzbrcana i mekana zemlja nikad se ne osuši tako brzo, kao slegnuta, i čokot veselo se u njoj razvije.

Izbirajmo lozu za sad, i kupujmo ju na poverenih mestih; bolje bo nam je za dobru lozu platiti, nego zlom lozom vinograd natovariti, od koje pored svakog truda i posla ništa ili malo koristi zadobiti možemo.

Sadimo sverdлом. Sverdlo nek je od željeza i do dvadeset palacah dugačko, — s njim vrtajmo rupe, i u svaku po jednu lozu turimo. Nije potrebno, da sverdлом na lozu zemlju pritisnemo, nego polijmo ju s vodom jeddanput na toliko, da se rupa zemljom puna naplavi.

(Slidi.)